

OLIMPIADA DE LINGVISTIC
FAZA JUDE EAN
Clasele IX–XII
Martie 2013

SUBIECTUL 1

ESPERANTO¹
(45 de puncte)

Se dau următoarele secvențe în esperanto și traducerea lor în română :

domi = a da

ridi = a citi

mi scias = eu tiu

ni domas = noi d m

ili havas = ei au

mi estas vidata = sunt v zut/v zut

mi estas vidita = am fost v zut/v zut

ni vidis = noi am v zut

vi havis = tu ai avut, voi ați avut

li parolos = el va vorbi

ni amu = noi s iubim

vi parolu! = vorbiți!

Se dau două strofe din *Od* (în metru antic) de M. Eminescu, traduse în limba esperanto:

<i>Jalnic ard de viu, chinuit ca Nessus, Ori ca Hercul înveninat de haina-i; Focul meu a-l stinge nu pot cu toate Apele mării.</i>	<i>Nun vivanta brulas mi, kiel Nesso, Au Herkulo, en la tunik' venena; Fajron mi estingi ne povas per la Tuta marakvo.</i>
<i>Piar -mi ochii turbur tori din cale, Vino iar în sân, nep sare trist ; Ca s pot muri lini tit, pe mine Mie red -m !</i>	<i>Malaperu jam la okuloj skuaj, Al la sin' revenu, sensento trista; Ke trankvile morti mi povu, vi min Mia redonu!</i>

a. Extrageți verbele din textul în esperanto și arătați care sunt formele corespunzătoare din limba română . (8 puncte)

b. Explicați cum ați identificat verbele din esperanto și corespondentele lor din română . (12 puncte)

c. Traduceți în esperanto:

(1) tu vei fi iubit =

(2) el s fie iubit =

(3) el s fi fost iubit =

(4) ochi tri ti =

(5) Stinge i focul! =

(15 puncte)

d. Explicați cum ați ajuns la aceste traduceri.

(10 puncte)

---

¹ Esperanto este cea mai răspândită limbă artificială, inventată la sfârșitul secolului al XIX-lea de L. L. Zamenhof, cu scopul de a crea o limbă neutră din punct de vedere politic, ușor de învățat. Astăzi, este folosită în Europa, Asia și America de Sud, ca o alternativă pentru engleza globală.

SUBIECTUL 2

LETON ²

(45 de puncte)

În leton , substantivul are două genuri (care nu au morfemi specifici atașate substantivului în nominativ); de asemenea, adjectivele se acordă cu substantivele în gen, număr și caz. Mai jos, sunt date câteva substantive însoțite de adjective, în cazul nominativ și în cazul genitiv, și traducerea lor în limba română :

- silts ezers — lac cald
- melns lauva — leu negru
- liela krāsns — cuptor mare
- lielas jūras — mări mari
- sarkana ezera — lacului roșu
- melna kafija — cafea neagră
- sarkans putns — pasăre roșie
- liela kalna — muntelui mare
- sarkanās lapas — frunzei roșii
- sarkana pils — castel roșu
- liels ezers — lac mare
- melna putna — pasăre neagră
- liela lauvas — leului mare
- silta jūra — mare caldă
- melnās kafijas — cafelei negre

a. Indicați care sunt substantivele și care sunt adjectivele (în forma de nominativ), precum și echivalentele lor din română . (17 puncte)

b. Împărțiți substantivele din leton în două grupuri, astfel încât fiecare grup să conțină cuvinte de același gen și explicați metoda folosită . (28 de puncte)

Din oficiu: 10 puncte

Total: 100 de puncte

Timp de lucru: 3 ore

---

² Este limba oficială a Letoniei și una din limbile oficiale ale UE. Face parte din grupul baltic al limbilor indo-europene.

REZOLVARE

SUBIECTUL 1

a. Verbele din text sunt:

- (1) *brulas* = ard
- (2) *estingi* = a stinge
- (3) *ne povas* = nu pot
- (4) *malaperu* = piar
- (5) *revenu* = vino!
- (6) *morti* = a muri
- (7) *povu* = s pot
- (8) *redonu* = red !

b. Din secvențele din esperanto traduse în română se pot extrage următoarele reguli:

- infinitivul se marchează prin sufixul *-i* (*dom-i, rid-i*); astfel, se pot recunoaște în textul poeziei formele de infinitiv *estingi* și *morti*;
- indiferent de persoană, prezentul se marchează prin sufixul *-as* (*sci-as, hav-as, dom-as*); se pot recunoaște formele *brulas* și *nepovas*;
- forma de conjunctiv și cea de imperativ se marchează prin sufixul *-u* (*am-u, parol-u*); astfel, se pot recunoaște formele de imperativ *malaperu* și *redonu*, precum și forma de conjunctiv *povu*.

c. Traducerile:

- (1) tu vei fi iubit = vi estos amata
- (2) el s fie iubit = li estu amata
- (3) el s fi fost iubit = li estu amita
- (4) ochi tri ti = okuloj tristaj
- (5) Stinge i focul! = Vi estingu fajron!

d.

● Din traducerile oferite se pot extrage următoarele informații pentru (1)-(3):

- pronumele personal corespunzător lui *tu* este *vi* (*vi havis*);
- viitorul se formează cu sufixul *-os* (*paral-os*);
- verbul corespunzător lui *a fi* este *esti* (*est-as* este forma de indicativ prezent, iar sufixul de infinitiv deja identificat este *-i*)

=> forma de viitor a verbului *a fi* (= vei fi) este *estos*;

- modul de formare a conjunctivului a fost deja identificat – sufixul *-u*

=> forma de conjunctiv a verbului *a fi* (= s fie, s fi fost) este *estu*;

- problema constă în extragerea regulii de formare a participiului care s traduce formele *iubit* și *iubit* din română; din exemplele oferite, se poate observa că în esperanto există cel puțin două forme de participiu, formate cu sufixele *-ata* și *-ita* (*vid-ata* și *vid-ita*); prin analizarea exemplurilor *mi estas vidata* și *mi estas vidita* și a traducerilor acestora se observă diferența de timp din traducere (*sunt v zut/v zut* vs *am fost v zut/v zut*) este dată de diferența dintre cele două forme de participiu; de aici rezultă că *-ata* este sufixul de participiu prezent, iar *-ita* este sufixul de participiu trecut (perfect); din aceleși exemple se observă că participiul are aceeași terminație (același sufix) indiferent de genul subiectului.

● Din traducerea poeziei de Eminescu se pot extrage informațiile pentru (4)-(5):

- *Nessus* = *Nesso*
- *Hercul* = *Herkulo*
- *nep sare trist* = *sensento trista*
- *venena* = *înveninat*

=> *o* este terminația (desinența) de singular a substantivelor, indiferent de gen;

=> *a* este termina ia (desinen a) de singular a adjectivelor, indiferent de gen;

- *ochii tulbur tori = okuloj skuaj*

=> pluralul substantivelor se formeaz cu desinen a de singular *o* + desinen a *-j*

=> pluralul adjectivelor se formeaz cu desinen a de singular *a* + desinen a *-j*

- forma *fajr-o-n* = acuzativul substantivului *fairo* (cu func ia de complement direct) se marcheaz prin desinen a *-n*;

- regula de formare a imperativului, cu sufixul *-u*, a fost extras mai sus;

- din datele ini iale (*vi havis = tu ai avut, voi a i avut*), se observ c *vi* este forma de pronume personal pentru persoana a II-a atâ la singular, cã i la plural.

SUBIECTUL 2

a.

Substantive – caz N	Adjective – caz N
ezers – <i>lac</i>	silts/silta – <i>cald</i>
lauva – <i>leu</i>	melns/melna – <i>negru</i>
kr sns – <i>cuptor</i>	liels/liela – <i>mare</i>
kafija – <i>cafea</i>	sarkans/sarkana – <i>ro u</i>
putns – <i>pas re</i>	
pils – <i>castel</i>	
J ra – <i>mare</i>	
Lapa – <i>frunz</i>	
kalns – <i>munte</i>	

b.

Gen 1: j ra, kafija, lapa, krasns, pils

Gen 2: ezers, lauva, putns, kalns

– Pentru a grupa substantivele *Gen 1* i substantivele *Gen 2*, form m perechile urm toare:

silts ezers
silta j ra

liels ezers
liela krasns

melns lauva
melna kafija

sarkans putns
sarkana pils

- din forma adjectivului putem grupa:

adjectiv terminat în *-s* ezers, lauva, putns

adjectiv terminat în *-a* j ra, krasns, kafija,
pils

– Pentru c au mai r mas dou substantive negrupate, apel m la formele de genitiv. Astfel, avem perechile:

lielas j ras
sarkana ezera

- forma de genitiv: *-as*

- forma de genitiv: *-a*

- din observațiile de mai sus stim că formele de nominativ sunt *jura* și *ezers*; de asemenea, am observat că substantivul *jura* este precedat de un adjectiv cu forma *silta*, în timp ce substantivul *ezers* este precedat de un adjectiv cu formă diferită, *silts*; adică, cele două substantive au gen diferit. De aici rezultă că pentru forma de genitiv, pentru substantivele din categoria *jura*, se înlocuiește *-a* cu *-as*, iar pentru substantivele din categoria *ezers*, se înlocuiește *-s* cu *-a*.

Astfel, dacă forma de genitiv este *liela kalna*, atunci forma de nominativ este *liels kalns*, adică forma *kalns* face parte din categoria *ezers*. Forma de genitiv *sarkanās lapas* are corespondență în cazul nominativ, forma fiind: *sarkana lapa*.

Excepție!

- melns lauva — leu negru
- liela lauvas — leului mare

Substantivul *lauva* face parte din genul 2, deși se termină în *-a*, iar acest lucru este indicat de forma adjectivului, *melns*, pentru nominativ. La cazul genitiv, terminația specifică pentru genul 2 este *-a*, dar pentru că substantivul la nominativ se termină tot în *-a*, se folosește terminația *-as*, specifică genului 1, forma adjectivului fiind cea care dă genul substantivului.

BAREM

SUBIECTUL 1

- Se acordă câte 1 p. pentru fiecare verb corect identificat și pentru stabilirea exactă a corespondentului său din română.
- Se acordă 12 puncte pentru formularea corectă, logică, argumentată a explicațiilor. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice (denumirile modurilor și ale timpurilor, conceptele de morfologie flexionară etc.) în explicație.
- Se acordă 15 puncte (3x5p.) pentru traducerea corectă a exemplelor din esperanto.
- Se acordă 10 puncte pentru formularea corectă, logică, argumentată a explicațiilor. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice (denumirile modurilor și ale timpurilor, conceptele de morfologie flexionară etc.) în explicație.

SUBIECTUL 2

- Se acordă câte un punct pentru fiecare substantiv corect identificat, cu forma potrivit de nominativ și cu traducerea corectă, în total 9 puncte. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare adjectiv corect identificat, cu cele două forme de nominativ, diferite în funcție de gen, în total 8 puncte.
- Se acordă câte două puncte pentru fiecare substantiv corect încadrat în clasa lui de gen, în total 18 puncte. Se acordă 5 puncte suplimentare pentru sesizarea excepției prezentate în rezolvare. Celelalte 15 puncte se acordă pentru formularea unei explicații clare, coerente, din care reiese pașii rezolvării. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice în explicație.